

Kijken met je hart!

Liturgiesuggesties:

Gezang 358: 1, 2 en 3

Psalm 100: 1 en 2

Lucas 17: 11-17

Psalm 34: 9 OB

Na verkondiging: Gezang 462: 1, 2, 3 en 4

Psalm 145: 2

Psalm 145: 5

Gemeente van onze Here Jezus Christus, jongens en meisjes, broeders en zusters,

Als ik vijf minuten God kon zijn ...

Een moeder in Amerika heeft een roman geschreven over het ziekbed van haar zoon.

Hij wilde niet sterven.

Moeilijk, vind je niet?

Die moeder vertelt dat een vriendin haar schreef in een brief: 'Ik wou dat ik 5 minuten God kon zijn ...'

Ik kan me dat verlangen best wel voorstellen.

Als het nou eens vijf minuten zo zou kunnen zijn ...

Vijf minuten God-zijn ...

Het zou een schitterende nieuwsuitzending van het Journaal kunnen worden.

Om te beginnen zouden wij die jongen natuurlijk - gezond en wel - aan z'n moeder teruggeven.

Als er toch iemand zou moeten sterven vandaag ... dan maar die oude vrouw in het verpleeghuis die al jaren ... versuft voor zich uit zit te staren in haar stoel.

Als wij 5 minuten God konden zijn ... dan zouden we toch alle nood en ellende met één gebaar van deze wereldbol wegvegen?

Als wij vijf minuten God zouden zijn ... zouden we toch alle bergen van onbegrip tussen mensen als een stofje wegblazen?

Als wij 5 minuten God konden zijn ... zouden we tijd tekort komen.

Want God - zeker - God bedoelt het wel goed met deze wereld, maar wij ... wij zouden wat meer opschieten.

Wij zouden meer vaart zetten achter de bevrijding van mens en wereld.

Wij zouden de eeuwigheid niet nodig hebben.

Wij zouden al die biddende mensen niet zolang laten wachten.

Als wij nu eens 5 minuten ...

Maar wij zijn geen God.

Wij zijn en blijven mensen.

Mensen die leven van de adem van Zijn stem.

Mensen die leven van Zijn genade en Zijn geduld.
Mensen voor wie Hij hart heeft.
Mensen naar wie Hij met ontferming omziet.
Kijk maar naar Jezus.

*

'Kijken met je hart!', dat is het thema van de verkondiging.
Want onze ogen staan in direct contact met ons hart.
Wat we waarnemen wordt in onze hersenen opgeslagen.
Maar we reageren erop ... vanuit ons hart.
Ons zien heeft dus alles met ons hart te maken.
In deze themadienst willen we ons 'zien' naast het zien van Jezus zetten.
We willen leren 'zien' ... zoals Hij ziet.
Kijk je vanmiddag met Hem mee?
Er zijn genoeg mensen die ons in het oog komen.
Mensen dichtbij en veraf.
Kijken met je hart.
Met ontferming bewogen.

*

Het is, jongens en meisjes, broeders en zusters, aan het einde van een warme dag..
De zon is bezig in kracht af te nemen.
Straks zal ze als een gloeiend koperen bol aan de horizon verdwijnen.
Het wordt voor reizigers de hoogste tijd om onderdak te zoeken voor de avond en de nacht.
Vanuit het noorden nadert een groepje mensen het stadje Naïn.
Rabbi Jezus uit Nazareth met een groepje volgelingen.
Ze komen uit Kapernaüm.
Daar heeft Jezus een kind genezen dat ziek was.
Veel mensen reizen met Jezus mee.
Ze zijn onder de indruk gekomen van zijn woorden en zijn daden.
Wandelend, naar het Zuiden.
Langs het meer van Galilea, door de korenvelden langs de berg Tabor.
En na een dag lopen en praten komt die lange stoet mensen aan bij dat stadje dat hier met name wordt genoemd.

Maar wat is dat?
Bij de poort van het stadje gekomen moeten ze stoppen.
Uit Naïn komt een begrafenisstoet.
Dat gebeurde natuurlijk wel vaker.
Overal overlijden er mensen.
En begraven dat deed je aan het einde van de middag van de dag waarop iemand overleden was.
En zo'n begraafplaats lag dikwijls buiten de muren van een stad.

Lucas, de evangelist en arts, geeft hier een heel beeldende beschrijving.

Juist op het moment dat de stoet met Jezus en zijn gevolg het stadje Naïn nadert komt er een begrafenisstoet de stad uit.
In de eerste stoet staat Jezus Christus, de Levensvorst in het centrum.
In de andere stoet ... de dood, de koning der verschrikkingen (zoals hij in Job 18:14 genoemd wordt).

Twee stoeten stoten vanmiddag op elkaar:
- een stoet van de dood;
- en een stoet van het leven.
De rouw-stoet wil de poort uit.
De trouw-stoet wil de poort in.
Ik las dat ergens in een dagboek: trouw-stoet.
De stoet waarin Jezus vooraan gaat is de stoet van Gods trouw.
Ze komen elkaar tegen, daar bij de stadspoort van Naïn.
Wie heeft er voorrang?
Gaat de stoet van het leven eerbiedig aan de kant om de dood te laten passeren?
Geen denken aan!
Jezus is niet van plan om te wijken.
Wat denkt de dood wel?
Dat hij zonder enig verzet de enige zoon van een weduwe kan afpakken?
Daar zal Jezus een stokje voor steken.
Een stok en een staf.
De Goede Herder laat zijn lammeren niet zomaar roven ...

*

Lucas vraagt extra aandacht voor die stoet van de rouw.
Hij doet dat met het woordje "zie".
Hij wil dat wij deze begrafenisstoet eens goed bekijken.
Want wat een ellende, wat een verdriet.
Het is direct wel duidelijk, jongelui, boeders en zusters, dat dit een heel verdrietige begrafenis is.
Op de baar die het stadje Naïn uitgedragen wordt ligt het lichaam van een jongeman.
En achter die baar ... de moeder ervan.
Aan haar kleren kun je zien dat ze geen man meer heeft: ze is weduwe.
Over belangstelling hoeft ze gelukkig niet te klagen.
De hele stad is uitgelopen en rouwt met haar mee.
Maar wat een verdriet, wat een intens verdriet.

Haar zoon, een "jongeling" is overleden.
Jongeling, daarmee wordt iemand aangeduid in de kracht van z'n leven: zo tussen de 24 en 40 jaar - las ik.
Naar onze begrippen dus veel te vroeg gestorven.
Als je zo'n leeftijd in een rouwadvertentie leest ... schrik je.
Bovendien ... het is de enige zoon van zijn moeder.
Het verlies van je enige kind.
Dat betekent geen nageslacht meer.

Voor een gelovige Jood betekent dat ook dat je via je nageslacht geen deel hebt aan de komst van de Messias.

Een weduwe.

Na haar man moet ze nu ook haar zoon begraven.

Iedereen weet - denk ik - dat kinderen in die tijd nodig waren voor je oude-dag-voorziening.

AOW en pensioen zijn sociale uitvindingen van onze tijd.

Toen was je aangewezen op je kinderen.

Zonder man, zonder kinderen, had je eigenlijk niets meer om voor en van te leven.

Sociaal buiten-gesloten.

De deuren van haar leven zijn de een na de ander op slot gegaan.

Deze moeder maakt wat mee in haar leven.

Er zijn meer moeders die zoiets mee moeten maken in het leven.

Het ergste is wel ... eerst je man te verliezen en daarna ook nog je kind, je enige, tegelijk je kostwinner.

Het zijn feiten

Je staat soms machteloos tegenover die laatste vijand van de dood.

*

"Zie."

"En toen de Here haar zag, werd Hij met ontferming over haar bewogen en Hij zeide tot haar: Ween niet."

We horen vaker in het evangelie dat Jezus mensen "ziet".

Ze zijn Hem 'in Zijn oog gekomen' en in Zijn hart.

Want als Jezus mensen 'ziet' ... raakt Hij met ontferming over hen bewogen.

Met ontferming.

Dat is: tot in het diepste van je wezen.

Tot in je ingewanden - zegt de Bijbel.

Je krijgt er pijn van in je buik - zou je kunnen zeggen.

Herken je dat bij je zelf?

Misschien heb je dat - net als ik - wel eens meegemaakt in je leven.

Dat je pijn hebt, omdat die ander pijn heeft.

Mede-lijden.

Jij lijdt mee, omdat die ander verdriet en pijn heeft.

Het heeft allemaal te maken met wat we noemen: rouw-verwerking.

En dat heeft lang niet altijd te maken met het feit dat er iemand is overleden.

Maar laten we daar - als we toch voorbeelden willen noemen - toch maar wat noemen:

Rouwverwerking:

- Je bent iemand die je lief was of die je graag mocht aan de vijand van de dood kwijtgeraakt.

Ik kan me nog goed herinneren dat - toen ik op de middelbare school - een klasgenoot verongelukte.

Zelfdoding, werd er later gezegd.

Weet je, van zoiets raak ik van mijn stuk.

Je voelt je dan zo machteloos.

Hadden we dan als klasgenoten zo weinig aandacht voor René en zijn problemen?

- Ik moet ook denken aan mensen voor wie - van de ene dag op de andere - hun hele leven radicaal verandert.

Een herseninfarct, een hersenbloeding.

Halfzijdig verlamd.

Voor het leven gehandicapt.

In een rolstoel.

Voor altijd afhankelijk van anderen.

Kijk: Ook zo iets raakt me.

Tot in het diepst van m'n eigen bestaan.

Mede-lijden. Ontferming.

- Of een ernstige ziekte.

Kans op genezing?

Ach je hoopt en je bidt om een wonder.

Chemokuren.

Al je haren kwijt.

Zware medicijnen.

Onderzoeken tot je lichaam geen energie meer heeft.

- Of iemand die op vrijdag te horen krijgt dat tie maandag niet meer op het bedrijf hoeft terug te keren.

De bank heeft de geldkraan dichtgedraaid.

De zaak is op de fles, failliet.

Sorry, geen werk meer.

En je gezin dan?

En je plannen voor de toekomst?

Arbeidsburo, uitzendburo.

Met spanning wachtend op dat ene telefoontje of die reactie op je zoveelste sollicitatiebrief.

Kun je je voorstellen dat mensen in zo'n periode van verlies wat extra aandacht nodig hebben?

Hoe ga je om met iemand in je eigen omgeving die zo iets moet doormaken?

'Zie' je de nood?

Ben je er mee bewogen?

Heeft het je geraakt ... in je oog en in je hart?

*

Ik merk, jongelui, boeders en zusters, in het bezoeken van mensen - in het ziekenhuis, verpleeghuis of thuis - hoe alleen ze zich dikwijls voelen.

Nemen we nog de tijd, geven we nog aandacht aan die mensen uit onze leefwereld die - zoals ik net een paar voorbeelden gaf - een rouw-proces moeten doormaken?

We ontvingen als kerkenraad een brief van een dochter van een lid van onze gemeente.

Ze schreef daarin dat we - als gemeente van Jezus Christus - haar moeder uit het oog waren verloren.

Je denkt daar over na.

Hoe kan zoiets dan gebeuren?

Zeker - een aantal leden van de gemeente hebben haar zeker niet uit het oog en uit het hart verloren.

Maar als gemeente?

Vraagt u zich wel eens af waarom u die ander al zondagen lang niet meer in de kerk ziet?

Vraag jij je wel eens af waarom hij of zij al weken lang niet meer op vereniging komt? En wat dan ... blijft het bij afvragen of komt er ook actie?

We krijgen het misschien maar wat druk de komende weken.

*

Dan Jezus.

We zouden ons 'zien' vanmiddag spiegelen aan Zijn 'zien'.

"En toen de Here haar zag, werd Hij met ontferming over haar bewogen en Hij zeide tot haar: Ween niet."

Van Jezus worden er in een paar verzen een heleboel dingen gezegd:

- Hij ziet de vrouw;
- Hij is met ontferming over haar bewogen;
- Hij spreekt haar aan: "Ween niet."

En dan nadert Jezus de baar en raakt die aan.

Eén aanraking van zijn vinger is voldoende.

Eén woord, met macht gesproken, breekt de verstarring van de dood.

"Jongeling, Ik zeg je, sta op!"

In Naïn - las ik - wordt al Pasen gevierd.

De dood heeft geen keus.

Het leven wil de stad in.

Jezus is Heer over de dood.

Dat zal Hij straks waarmaken na zijn sterven.

Meer dan 500 ooggetuigen hebben - met hun eigen ogen -gezien dat Hij na zijn sterven weer is opgestaan uit de dood (1 Korinthiërs 15:6).

Hij heeft overwonnen en wil in Zijn overwinning ook ons daarin laten delen.

"Jongeling, Ik zeg je, sta op!"

De dode gaat overeind zitten en begint te spreken.

En Jezus ... Jezus geeft hem aan zijn moeder terug.

*

En dan de reactie.

Er komt vrees over de mensen.

Wat wil je ook.

Ze staan erbij, hun ogen knipperen als ze op de baar de dode tot leven zien komen.

Hun adem stukt. Hun hart slaat over.

Ze zien hier Gods hand in.

Daarom zijn ze vol vrees.

Hier is God aan het werk.

Alleen Hij heeft macht over het leven en over de dood.

Ze kunnen niets anders dan God verheerlijken en ze zeggen:

"Een groot profeet is onder ons opgestaan, en: God heeft naar zijn volk omgezien."

Profeten waren soms wonderdoeners.

Denk maar aan Elia en Elisa.

Ook van hen zijn dodenopwekkingen bekend.
Vlakbij Naïn ligt het dorpje Sunem van 2 Koningen 4.

Jezus: een groot profeet.
Zo dachten veel mensen in Jezus' tijd.
Of was Hij méér dan een profeet?
De Messias, misschien?
Zelfs Johannes de Doper raakt in de volgende verzen in verwarring.
"Zijt Gij het, die komen zou, of hebben wij een ander te verwachten?" laat hij vragen.
'Je ziet en je hoort het toch', is het antwoord van Jezus:
"Blinden worden ziende, lammen wandelen, melaatsen worden gereinigd en doven horen, doden worden opgewekt, armen ontvangen het Evangelie;
en zalig is wie aan Mij geen aanstoot neemt."

In Jezus is het Koninkrijk van God op aarde gekomen.
Zo, jongelui, broeders en zusters, heeft God - met ontferming - omgezien naar zijn volk, naar jou en naar u en naar mij.
En als God naar zijn volk omziet, dan ziet Hij een volk dat het door hun zonden en goddeloosheid goed heeft verprutst in deze wereld.
Als God naar mij kijkt, ziet Hij ook een zondig mens.
Maar met innerlijke ontferming bewogen ziet Hij naar mij om ... in liefde.
Hij zendt zijn Zoon, Jezus Christus, om de zonde en de gebrokenheid door de zonde weg te nemen.
Hij zendt zijn Geest om mij te veranderen, zodat ik een nieuwe kijk op de dingen krijg.

*

Kijken met je hart!
Daar zit je dan.
Behaaglijk onderuit gezakt in een luie stoel.
Wat drinken in de hand en een zak chips binnen handbereik.
Lekker een avondje TV kijken.
Plotseling verschijnt het beeld van een heroïnehoertje op het scherm.
Met holle ogen en een onverzorgd gezicht kijkt ze de camera in.
Je hebt het gevoel dat dat ze zo je kamer binnen kijkt en jou ziet zitten.
Op zo'n moment kun je de afstandsbediening pakken en naar een ander tv-kanaal zappen.
Dan sluit je je ogen voor het leed van een ander.
Je kiest voor een rustig avondje TV met drinken en zoutjes.
Op zo'n moment sluit je niet alleen je ogen, maar ook je hart voor die ander in nood.

Je kunt ook blijven kijken.
Het raakt je, die vragende doelloze ogen.
Je zet je drinken op tafel en je raakt de zak met chips niet meer aan.
Het smaakt je niet meer.
Aan dat leed moet iets gebeuren.

Er valt, jongens en meisjes, broeders en zusters, heel wat te 'zien' in de wereld van vandaag.

Hoe wij daar naar kijken, jij en u en ik, heeft alles met ons hart te maken.
Wie - in het geloof - Jezus in zijn leven heeft ontmoet ... ziet alles anders.
Die ziet de zonde en de gebrokenheid daarvan in de wereld.
Die ziet ook wat er ten diepste in z'n hart leeft.
Wie Jezus Christus heeft leren kennen ... leert van Hem hoe hij kijken moet.
Johannes - een andere bijbelschrijver - zegt het zo:
"Wie nu in de wereld een bestaan heeft en zijn broeder gebrek ziet lijden, maar zijn binnenste voor hem toesluit, hoe blijft de liefde van God in hem?"

Wie met bewogenheid, met innerlijke ontferming, om zich heen kijkt hoeft z'n ogen niet te sluiten voor de nood en het verdriet in de wereld.
Integendeel, zie het in het juiste perspectief en probeer er voor die ander - je broeder of zuster, je naaste dichtbij - er te zijn.
Als ik vijf minuten God zou kunnen zijn ...
Een hand op een schouder.
Een arm om iemand heen.
Een paar woorden op een kaart.
Aandacht en belangstelling.
Iets van warmte en begrip.
Da's kijken als Jezus ... da's ook kijken met je hart.

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 18 februari 1996

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !